

Изази Суботом.

Цијена :

За ЦРНУ ГОРУ за годи-
ну ф. 6, за по године ф. 3,
за четврт године ф. 1 и
50 новчића.
За АУСТРО-УГАРСКУ
на годину ф. 6, за по год.
ф. 3, за четврт године ф.
1 и 50 новчића.
За СРБИЈУ за годину
ф. 7 за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорац» на Цетиње, а
може се и картом ушт-
ницом на пошту у Котор.
Допис пиљу се уредниш-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе неде-
лне и на дуже вријеме мање.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Цетиње, 8. Августа.

Разбијена Муктарова војска још је у Требињу, ће чека нове силе, да је подкријене. Али с које стране може доћи то подкријење, особито такво, да узмоше непријатељ опет на меџан јуначки изаћи? Посаде херцеговачкијех утврђења не могу напустити пошљедње тачке, на којима се још полумјесеци у Херцеговини вије, а и кад би хтјеле, да се око главнотомандујућег окупе, нијесу у стању, јер их на све стране наша војска пази. И пошто је у Босну и Херцеговину са свију страна приступ турској војсци пресејчен, само с Дрине и испод Сјенице Муктар паши може помоћ доћи. Али преко Дрине Алим-паше тежи к Сарајеву, а око Сјенице и Новог Пазара и Дервиш паши нужна би помоћ била противу Чолак-Антића, који оперира између Србије и Црне Горе а на вратима Старе Србије. При томе се и са сјеверо-запада у Босни приправља посла турској војсци. Ту полковник Деснотовић организира озбиљан устанак, ком се лијепи изгледи отварају. На може ли Муктар паши с икоје стране из Босне помоћ доћи, каква би му потребита била? Тако на сјеверу нашем турска војска није у стању да икакву акцију развија, него је сведена, да се утврђује по мјестима, ће се налази, и да се отоден не миче.

Кад се тако положај разбистро, јасно је, да се већ Муктар паши не може никакво опоравити од пораза претрпљеног на Вучјем долу, те да већ није у стању, да наново рашири турску власт над Херцеговином, од куд слиједи, да је поход главне наше војске у Херцеговину постигао своју сврху, те се схваћа како се Књаз Никола у таквом срећном положају нашао, да из Херцеговине може на коју га страну већа потреба позивље.

Ушљед овога успјеха наше војске и жалосног стања турске у свој Босни и Херцеговини, непријатељ поче грозничаво приправљати озбиљан нападај на Црну Гору од стране Арбаније, да опозове црногорску војску из Херцеговине и да у Босни облакша свој положај. Махмуд паши новонаименовани врховни заповједник са 20,000 редовне војске и передовне стојаше већ супрот 5000 нашијех на прагу наше отачбине, и «Н. сл. Преса» гледајући те турске приправе пуна наде и задовољства подвикује: Ево се најпослије и Црној Гори примиче дан плаћања!

Тек би извјештен Књаз Никола о опазности која Црној Гори грози од Арбаније, предаде врховну власт војничку у Херцеговини војводи Петру Стеванову Вукотићу, и из Гацка, ће је по други пут стан свој ударао, преко Никшића са једнијем дијелом војске похита к јужној војсци, да је подкријени и већ је у четвртак здраво на Даниловград стигао.

На овоме путу срца Књаз Никола радује глас о великој и славној побједи нашој, одржаној прошлога понеђељника над том силом непријатељском, која је Црној Гори толико грозила.

Тако пошто је сатро главну турску војску у Херцеговини, и тим Херцеговину морално освојио и фактично носио једнијем одјељењем

своје војске, које ће кадро боти, да пази на раштркане остатке турске војске по утврђенијем мјестима Херцеговине, и да дочека Ђеладин пашу, који у Мостару прибира помоћ Муктар паши, Књаз Никола са војском одушевљеном побједама, какве Црна Гора није него на Граховцу славила, стоји на супрот непријатеља, који у самртној трзавици пошљедње снаге своје улаже. Још једна побједа око Подгорице па је пут к жељеном сдружењу српске и црногорске војске отворен.

Овај јасни и сигурни положај, ког Црна Гора заузима према непријатељу, много је значајнији у овој великој борби српској, од оног сумњивог, у ком се налази непријатељ према Србији. Прва велика битка, коју Черњајев одмиче и приправља на Морави, може све привидне успјехе турске војске избрисати и осујетити, и Абдул-Керимову војску на српски Вучји до нагнати, ће би сва снага и углед цјелокупне војске Султанове свој гроб нашао, као што је Муктарова у Херцеговини; дочим славна дјела црногорског оружја, која су стекла толике успјехе на Вучјем долу и по два пут на Кучима над непријатељском војском, Црној Гори осигурају већ положај побједитељке при коначном исходу овога великога рата.

Турска офензива.

Вучједолокој битци, која је и по тактичком замислају и по стратегичком извођењу своје, дала војсковођама турскијем осјетити надмоћије црногорског оружја, сљедовала је ових дана друга, не мање значајна на другој страни Црне Горе — код Подгорице.

Сломивена спата Муктар пашина не могаше ни помислити, да се иза претрпјелог пораза прјетећи уздигне на сјеверу Херцеговине, за то је главно војено заповједништво у Цариграду нашло за добро потражити одштету на истоку Црне Горе. Муктару се тамо стаде уписивати у гријех, што је изашао из дефензиве, која му бјеше наложена, и нападао на црногорску војску. Он је имао да чека — веле — на успјехе офензивне војске турске код Подгорице и да одложи нападај свој за згодну прилику.

Ми не замјерамо што војничка власт турска хоће тиме да заглади моралну рану, што је задоби војска турска у Вучјем долу, и да умири у својој престолници разуздане фанатичке духове, који — наравно — најжешће морају осјећати њезни бол, тим више, што се у самим војничким круговима тамошњим јавно признаје, да је погубија Муктар пашина од недогледног значаја, и да се тешко и с великим жртвама може повратити оно, што је њоме изгубљено у Херцеговини.

Али што нам је у тим гласовима цариградским посве ново, то је, да је Муктарова војена улога била «дефензива». Да је тако књажева би војска на Гацко-Невесинском дефилеју морала ересити бар на један одпор турски, који би

спречавао наш улазак у срце Херцеговине, а међутим познато је цијеломе свијету, да је војска наша без икаквог одпора дошла до Невесиња или што је ието, до капије Мостара. Муктар паши бјеше изчезао, и тек што је уочи грозећу опасност, прикупио је сву снагу и пошао на суерет нашем оружју. Пошав Невесињу, он је с једним одјељењем своје војске ишао да потисне оно одјељење наше војске, што се налазаше тамо, а с главном снагом потегло је пут Биљећа, да зађе главној црногорској војсци за леђа. Били одјељење Осман пашино успјело да потисне нашу војску код Бишине, да није Књаз прозreo овај тактички корак његов? И сами очевидци дивљега марша Муктарева признају, да се је лијево крило његове војске често тако доближавало црногорској војсци, да је ова више пута могла нападати на њ: па зашто није нападала? Сутрашњи дан сам је по себи ријешо ово питање. Муктар паши не бјеше стало да спријечи пут црногорској војсци у Херцеговину, већ очевидно за тим, да је на згодну мјесто нагна и побједи. Његов пут од Невесиња до Биљећа 14. и 15. Јула бјеше најхитнији и највјештији и нападај, какав се само замислити може.

Па све да је било тако, као што је — можда — и требало да буде; да је Муктар паши чекао на успјехе турског оружја на истоку, па да наступи офензиву на сјеверу Црне Горе, то би до данас, ако само томе неби сметало оружје црногорско, извјесно могао још боравити своју «дефензиву»; јер од два сукоба на истоку наше границе, оба су одлучно била погубелна за турско оружје. Поштоје вјести од Подгорице износе нам слику побједи Црногораца над Турцима, каква у историји ратовања нашијех можда себи нема равне. Ако је кратак, али змајевити насртај наше војске у Вучјем долу задивно свијет, а улио страх до у срч турскијех бораца, то је битка у Кучима засвједочила и у тешком положају несавладљиву снагу црногорског оружја. А тежак је одиста положај, ће се по броју четвострука снага, с надмоћнијим оружјем, види јунаштвом црногорским тако потиснута, да ни самим бјегством није кадра да се испоручи праведне срчбе црногорских соколова.

Ако је погубија Муктар пашина произвела забуну у мјеродавним круговима цариградским, што је по све наравно, — шта ли ће сљедовати сад послје погубије Махмуд пашине, који је и по плачу и по снази имао да изврши «офензивни» стратегички план Турске, и којег војска, сад иза наше побједи у Кучима преполовљена остаје бар за дуже вријеме, неспособна за даљу офензивну операцију! Једно би бар природно ваљало да следује, а то је: увиђањост, да се прибрана снага малене али ерчане Црне Горе не даје тако лако сломити као што се у први мах чиниаше стратегизма цариградским. Јуначка мишца црногорска пригрлила је истина усавршено оружје данашњег доба, али тиме она није напустила силовити нож, који је од вајкада страх улијевао душманима српским, и који је у Кучима као у Вучјем долу био страховити осветник онијема, који и данас још хоће да пију драгу крв браће наше.

Вучји до и Кучи двије су ријечи, које буде повос у срцама свакога Србина,

и улијевају самопоуздање у наш потоњи крвави рад за ослобођење бједнога народа нашег.

Примили смо једну књижицу под насловом «Хришћански народи подчињени Турцима и народ италијански», коју је на италијанском језику написао и издао у Млетцима г. проф. Себастијан Шкарарамуца, какву је само могао један оросвијешени ум, племенито срце и вјешто перо написати. Сврха је књижице, да представи светост наше ствари и да ућутка све оне, који су јој из разлијех обзира противни. Ми се неможемо уздржати, да из ове златне књижице које мјесто неизведемо, јер ће годити сваком српском срцу чути какви се гласови за нашу свету ствар у Јевропи подижу; а да нам простор листа допушта превелики смо је од ријечи до ријечи. Писац овако започиње: «Угњетени Херцеговци, Бошњаци и Бугари просе помоћи од Србије и Црне Горе. Што су Србину и Црногорцу они несрећни угњетени? крв од исте крви њихове, коју Турци сматрају као крв кучју — ђауреку. И и робовима турскијема, Србија и Црна Гора одговарају: Браћо, ево нас; ми подлажемо душе наше, живот наш за вас! Нечинили вам се великодушан овај одговор? Ово је одговор оне љубави, коју нам Јеванђеље одкрива као најузвишеније јунаштво братимства. Инак немало либералних писаца јевропскијех данас устају и против жртава турскијех, што просе помоћи, и противу њиховијех помоћника, који у образ сили од 28 милиона фанатика, одговарају: Ево, браћо, узмите наш живот! — — — — — Како судите, читаоци, о поступању реченијех писаца? Што се гиче мене, исповјевам, да не могу њихове листове читати а да над њима незапамћено: О осјећају великодушја човјечијег, који кликујући оне, што у море скаче, да спасе утопилика, куд си изчезао? О њежњости вителлика, која си вазда на страни слабијех против насилника, куд су те прогнали неки апостоли образованости, науке и слободе? О света савјести добра срца, која налаже, да немамо жељети другогме, што сами себи не жељимо, који те зао дух загушио? Овако продужује писац испуњујући четрдесет страна свога дјела историчкијем срањењима, логичкијем негизама и моралнијем закључцима, па у четвртом дијелу овако разлаже: «Говоре: овђе се тиче живота . . . и Мађари и Њемци аустриски изгубили би свој живот политички — а ја одговарам: неоснована и непоштена преферивања за Мађаре и за Њемце аустриске. Како би се збиља о томе животу имало судити, који не може сушествовати без неправде? који би се морао угасити онда кад би један несретни народ оживио?! Хришћани, које муче дивље хорде, постижу слободу своју, а . . . Аустро-Угарска пропада! . . . Ал зашто? — — — — — Ако је између Италије, Њемачке и Француске швајцарска федерација малијех република, насељена Њемцима, Французима и Италијанима, вагда неутралија, а зашто неби могла бити између Аустриске и Русије федерација књажевина насељена Славенима, Румунима и Грцима? А ако се једне бојите, зашто двије неучините? Бојители се слушајо, да Славени из Угарске не узхједу сјединити се к једној од ових федерација? Подобаи страховања изгледају ми неискрена, измјеторисана. Треба се сјетити, да имамо Белгију француску, с којом нимало не намјеравају придружити се Французи републике; такођер имамо федерацију Њемаца, Француза и Италијана, с којима не желе сјединити се ни грађани Њемачке, ни они Француске, ни Италије. Сада зашто да већма раздражујемо и замршнујемо питање проричући, да ће се Славени, аустриски, који имају знатнога дијела у јавној ствари аустриској, одцијенити од државе с тога што су им се браћа ослободила? . . . Обзиром на страх, који неки истичу, да би се ослобођењем Босне и Херцеговине изложили Турци уробици прогонству, говори: «И то је предвиђење неосновано! Према укушности хришћана у

Јевронској Турској, мало је јевропејаца Турака — а хришћани ослобођени немајући се већ што од њих бојати, сматраше их као госте и немоћне, и осјетиле у себе племенито чувство, које је урођено славенској раси, раси по превосходству гостопримној. А зашто се прориче: Славени ће прогони Турке у Босни и Херцеговини? Нијесу ли и Руси славени? Ипак не прогоне толике мухамеданце, што живе у њиховом царству. Што више? зар нема неколико стотина Мухамеданаца у Црној Гори? И они силни горштади пуштају их да живе на миру.» У погледу Русије вели: «Колико се грди народ руски јер чује у срцу брацки осјећај према угњетенијем Славенима! За Бога, немојмо викати на Русију, што потакнута крвнијем сродством, немисли равнодушно гледати истребљене њене славенске браће, и њихово робовање незакончно. Панславизам се страшилом истиче исто као палатинизам; и Славени, кад се ослободе од Турака, дубиће своју слободу и сувише него да ће је се хтјети одрећи. Биће пријатељи благодарни Русији, као ми Француској; али независни: и великодушна Русија биће задовољна.» Али нам даље простор недопушта, него ко знаде италијански нека потражи књижицу, па ће се науживати, а што је још главније, утврдиће се у постојанству и у вјери, да наша света ствар мора побједити.

ПРОКЛАМАЦИЈА БОСАНСКОМ НАРОДУ.

Бошњаци! Ви сте кроз Ваше вође прогласили Господаром и Књазом својим Његовом Свјетлост Српског Књаза Милана М. Обреновића IV.

Његова Свјетлост преко свога Правитељства, уредила је мене великом чашћу, да будем то јест главнијем Начелником све босанске војске и главнијем управитељем Босне. У исто вријеме дата је мени област, да као врховни предводител награђујем храбре војнике, достојне грађане, као што је лично сама Његова Свјетлост наш Господар и Књаз Милан М. Обреновић IV, заслужне мужеве наградити благоизвољно.

У име Бога Свемогућег и по вољи Његове Свјетлости Књаза, ја ступам данас у испуњавању тешке те своје дужности; о чему обзнањујем сву војску и народ босански.

Јунаци! Почем сте се Ви са браћом Херцеговцима хватили оружја и на ноге јуначке подигли, да стресете са себе срамотни и несносни јарам турски, Њихове Свјетлости Господари и Књажеви Србије и Црне горе, немогавши одолети пустом вапају и тешкој невољи српског народа у Босни и Херцеговини и немогавши упустити Вас без брацке помоћи, објавише рат Турској, томе крвном душману свог народа.

Бошњаци! Старо и младо, без разлике вјере, устајте сви листом, да чврстом вољом, сложном, уз своју браћу из Србије и Црне Горе, прекинете за увјек ланце које вас у најужаснијем ропству стежу и постигнете стародобну слободу Босне поносне, те тијем покажите дјелом свијету, да ете вриједни увживати и Ви, благодати данашњег времена и људског напредка, и да заслужујете симпатију, којом читава просвјетљена Јевропа Вашу борбу прати. Што год боље покажете јунаштво и сложну разборитост Вашу, тијем прије поставиће се мир и прави потребити ред у Босни и прије моћи ће се онај дно народа што се по планинама и на сусједном земљишту гладно, голо и босо наводи, повратити и на своја огњишта и одпочети рад за општу, бољу и сретнију будућност Босне.

Браћо! Прегнимо свијем својјем силама, јер је ово час да свакоме од нас нема куд камо, већ да нам предстоји слобода или смрт уз слободу народа.

Наша је борба света. Ми не тражимо ништа друго већ да извојујемо она права која се пристоје свакоме свијесном човјеку и народу. У тој борби ми се можемо за стално надати да ћемо подупрети бити јавнијем мишљењем цијеле Јевропе а особито да нас неће заборавити упустити братски народ Руси, и остала браћа Славени који већ показаше љелом да јих завета тиште Ваши тешки јади и невоље.

Бошњаци! У име Његове Свјетлости Господара и Књаза Милана М. Обреновића IV, ја вас позивам да сви сложном устанете за слободу Босне и опомињем Вас да свакога Бошњака, ма које гођ вјере он био, позите као рођеног брата, докле гођ неби љелом очито се показао душманином свога народа — а строго Вам заповиједам да вјеру, част и имање свачије поштујете и чувате као своје сопствено, под пријетњом да ћу свакога преступника најстрожије казнити.

Напокон нека свако буде увјерен да ћу ја прима свакоме без разлике вјере и стањења, показати се праведан тако у награђивању како у кажњању, и да ће храбри војници и честити грађани вада у мени наћи брата, вјерна друга и пријатеља.

Грахово, 27.—7. 1876.

Полковник:
МИЛЕТА ДЕСПОТОВИЋ.

БОЈНЕ СЛИКЕ ИЗ ХЕРЦЕГОВИНЕ. III.

Град Никшић је скрpio многога силецију турског од освете ерпске, те је стога мрзак народу херцеговачком. Многа се крв усташка просула около њега, само да му се закрати храна, да изгладне они који су глађу морили вас околни народ.

Једнога лијепога вечера бјеше се зашаренило никшићко поље од народа, који се је ту слегао да обере оно мало хране, што му је остало непогажено.

Али са главница околу никшићкога поља мотри орловско око усташко и вреба прилику, како ће јадним Никшићанима што више јада да зада.

Тешто је сунце легло, примиче се једна мала четица најближем брежуљку спрам поља, те отуд почне да сипље вагру на турске војнике, који се бјеху ушанчили на самој ивици поља.

Никшићани се узмуге и полету зграбив своје оружје војницима у помоћ. Јадни људи бјеху се препали да им не отме Никшићке једна шака усташа!

И имали су рашта да се препану. Из гомиле њихове сваки час је падао по један рањен на земљу.

— Валах, Мусо, ово су црногореке острагуше! — мумлао је стари један Турчин своје другару.

— Има пасје вјере црногореке међу овом фукаром — био је одговор.

Дервин-ага је на доратастом хату предводно ову малу никшићку чету.

Та мала чета бивала је сваки час мања. Изгледаше као да су усташе циљали само на њу.

За неколико тренута пао је Диздар ага Слипчевић самртно рањен на земљу.

— Овијем власима, турске ми вјере, и шејтан помага!

Њеко је међу нама од те пасје вјере — повиче један младић на коњу, и у исти мах пренуше Турци и почеше да разгледају своју околицу.

— Ево га, грдови! И у исти мах просу се олово из револвера једнога младићког човјека, који се по изгледу немогаше разликовати од Никшићана.

— Мијат! одјекнула је цијела дружина никшићка.

Мијат је био четовођа мале усташке дружине. Младост своју провео у Никшићима, слушао је тамо дуго, како пишти јадно Српство од зулума, па је отуд ускочио. Кад је видио старе крвопије, цикне му срце, он се одвоји од дружине, улету на своје коњу, неопажен, Турцима за леђа и поче их једнога по једнога тријебити.

Још се није име његово одвојило са усана препанутих Турака, полети млади коњак Аковић на Мијата.

— А ти погана вјеро, ћераш ме до у коњу — и из руке турчинове просу се самртносно олово на младог ускока.

Турско зрно промаши Мијата.

— Полако, ни у коњу утекао нијеси, — цикну млади Озрнић и за тили часак ваљао се син Мехмедов згођен у сред прса, по прабини.

Около Мијата навали сад цијела никшићка чета. Ножеви су сјевали над главом смјелога младића а у исто вријеме чешиће су попуцавале усташке пушке из околних кршева.

Ножеви турски нијесу скинули Мијатову главу; али му скинуше сарук заједно са црногорском капицом, која бјеше њиме омотана, да омане Турци.

Мијат је летио на крилатоме коњу своје преко никшићкога поља својој дружини на траг. На лицу му бјеше се просула студена збиља самртничка.

Дружина је са ускликом дочекала свога јуначкога друга.

— Е, светога ми Јована, мншљах, е си данас погинуо.

— Нијесам бога ми, ама сам добро рањен.

Из слијепога ока Мијатова кључала је врела крв.

Другови му завезаше рану и однесоше га бона на Цетиње.

Међутим су Турци у Никшиће одијели Мијатову капу као трофеју, и причали свакоме да су убили «грднога измећара».

Мијат није погинуо, али је дуго боловао.

— Ех, што ћу, кад ме тако нагрдише, — говорио би ми са уздахом — те

не могу да сам данас онђе је се други бију — и јуначко лице његово застрело би се за који тренут суморним велом.

Мијат мислаше да су га Турци нагрдили за то, што сад не може да буде учасник славних бојева, који се у велико бију у његовој домини.

Варао се! Он се опет бије за слободу свога народа. А и да се не бије, он је за њу, ево видите, доста приврједио. Ј.

Књижевна вијест.

Бој се бије жестоко међу рајом и Турчином; раји су приступиле у помоћ и српске државе и рат букти на све стране. Сав свијет са нестриљеном ишчекује вјести са бојишта а српски свијет са највећом стрепњом прати сваки корак у бој те браће своје. Нека други листови према својој задаћи доносе најновије вјести са бојног поља а

«СРПСКА ЗОРА»

ће доносити у вјерној слици насликане бојеве и јунаке и све важније догађаје, што се на бојишту збивају и све личности, које играју важну улогу у отпочетој свесрпској ствари. Тако ће на примјер идуће свеске

«СРПСКЕ ЗОРЕ»

7. и 8. осим других слика и ове донијети: Два српска кнеза, полазак кнеза Милана на бојиште, главни стан кнеза Милана у Параћину, топовници у Крагујевцу, из устанка, пуковник Тихомир Николић војени министар, Ђока Влајковић, Паја Путник, др. Св. Касапиновић, војводе: Машо Врбица и Илија Пламацац, српски бољничар, српски нападај код Генцове, план од Зајечара, ђенерали: Черњајев, Ранко Алимић и Зах, пуковници: Лешјанин, Чолак-Антић и Узун-Мирковић, војвода Марко Миланов, Божо Петровић, ибарска војска, Чолак-Антић на Рашки, бој код Пирота и т. д. и т. д.

На ушљед тога нада се администрација «Српске Зоре», да ће се наш свијет, што чита, пожурити са претплатам на овај српски илустровани лист, како би он био у стању, да свако важније кретање на бојном пољу донесе, те да нашем свијету све то пред очи изнесе. А то ће овај лист све боље и вјерније моћи чинити на страни, који се служе свакојаким измишљотинама, те тиме свијет само обмањују. Ми смо склопили сvezу са једним великим њемачким илустрованим листом, чијег је пртач на самом бојишту, а осим тога наше познанство са свима главним личностима на бојном пољу и ван њега олакшаће нам посао, да до вјерних слика и ликовва дођемо. Али за све то треба материјалних жртава и ми објављујући ово нашем свијету, позивамо га — не на жртве! него да се што живље на наш лист претплаћује; јер број претплатника, који је довољан у обичном времену, у оваквим приликама је са свим мален.

Наговјештене свеске, свеска 7. и 8. изићи ће брзо једна за другом.

Лист стоји једнако:

На цијелу годину 4 ф. и 80 новч., или 60 гроша чарш., на по године 2 ф. и 40 новч., или 30 гр. чарш., на четврт године 1 ф. и 20 н., или 15 гр. чарш.

Претплата се шаље на промјењену адресу администрације:

Wien, Neubau, Burggasse. n.гo 24., а иначе је примају књижаре: В. Валожића у Биограду, браће Јовановића у Панчеву и браће М. Поповића у Н. Саду.

Беч, Јула мјесеца 1876.

Тодор Стефановић Виловски,
власник.

Коста Мандровић,
издавалац.

Са бојнога поља.

Цетиње, 8. Августа.

О великом боју, каквог још није било у овом рату, и славној побједи црногорској у Кучима од 2. о. м. дознајемо још ове истините појединости. Око 15,000 турске војске низама и зебека, зебека је било 3000, међу којима је било мало Арбанаса, крене из Подгорице к Медуна, подижући цијелијем путем јаке и многе шанчеве. За овом војском одила је друга, као резерва. Турци су намјеравали да преноше у овим утврђенијем позицијама, па сјутри дан, да нападају црногорску војску и ако је побју, да упадну у Куче и да их понале се тога што се придружише с Црногорцима. Наша војска дознаде ту намјеру непријатељску, те по подне око два сата удари са свом снагом на турску војску са три

стране: од Болека више Медуна, од Дучића и од Коћа. Жестоки бој из пушака трајао је два сата. Кад су Црногорци виђели да немогу непријатеља на тај начин сузбити, јурише с ножевима на шанчеве и Турци намах стану узмицати. Тако су Црногорци један за другим узели двадесет шанчева. У исто вријеме удари друга црногорска војска од Мораче с бока, раздвоји непријатељску војску, и тијем се отвори таква сјеча, какве Црногорци непамяте. Црногорци нијесу никад жешће јуришали, но и Турци су се бранили очајнички. Наша војска гонила је непријатељску све до Подгорице, ма да су јој топови из подгоричких шанчева бранили повлачење. Црногораца је пало 200 мртвијех, а има 300 рањенијех, између којих 10 је рањено камењима из шанчева, а око 100 од ножева. Турака је само мртвијех на пољу остало 5,000, а силу рањеника и многе мртве из ближијих шанчева изнијели су Турци. Турскијех официра изгинуло је врло много, међу њима и миралај Јусуф-бег. С друге стране чујемо, да је и један паша погинуо а Салих паша да је рањен остануо, али ово није поуздано. Црногорци су до сад предали своје заповједнику г. Божу Петровићу 3000 острагуша, пет тавара сабаља и ножева зебечкијех, осим тога врло лијепог оружја, револвера, сјекира, неизмјерну количину муниције, 19 барјака, труба, коња, шатора, и сваке друге врсте бојне спреме. Топове нијесу смјели Турци износити пошто изгубише оне у посљедњем боју. Само 4000 Црногораца учествовало је у овоме боју. Друга војска чувала је заузете позиције на двије стране. Међу погинулим црногорцима има седам официра и четири барјактара. Црногорска војска и ако је знатан губитак претрпјела весела је и одушевљена као икада, јер је ријетка и величанствена побједи, коју је задобила својим дивнијем јунашвом, које се овом приликом најљепшом славом овјенчало. Ми ћемо радити да ово јунаштво боље расвијетлимо појединости јуначкијем дјелима, којијема изобилује ова битка. К овоме биљежимо, да је Милосав Ђуровић из Пуриоца дванајест Турака посјекао и главни барјак узео, а два његова сина Иван и Радуле једанајест, тако отац су два сина двадесет и три Турчина погубише, а они се двојица само ранише! Ово нам је саобило лично Милосав, који се наводи овђе међу рањеницима.

У Србији је предата врховна војена власт над свом војском ђенералу Черњајеву. При томе непрестано оридолазе из Русије официри, који улазе у српску војску. У окудици од важнијех дјела, страни листови разnose врло недовољне гласове из Србије о продирању Турске војске у Србију, ми пак са пунијем соуздањем очекујемо предстојећу велику и одлучну битку.

ЦЕТИЊЕ, 8. Августа. — Јучер је стигао овђе полковник генералног штаба кавказког, г. Богољубов, а јутрос је рано проудио пут на Даниловград у главни стан Њ. Св. Књаза.

— Прошле неђеље дошао је у нашу средину г. Николај Васиљевић Склифасовски, професор хирургије на петроградској медико-хирургичкој академији. Г. Склифасовском повјерен је главни надзор над медицинском чести руског санитетског друштва у Црној Гори.

Новости.

— Ушљед саопћења званичног извјешћа о свирјепстау турском у Бугарској, опет је био у енглешком парламенту жесток нападај на владину политику према истоку. Један посланик укорми је владу зашто није одма протест турци послала. Форстер је нагласио, да се Инглешка мора одрећи своје досадашње политике, и Турци до знања ставити, да је више не може бранити. Подсекретар државни одговорно је, да влада пази све догађаје, да стане на пут опетовању изгрета, и да је у тој намјери послала ђенерала Кемпела, да прати турску војску.

— У Панчеву је опет затворен др.

Тоша Бек и њ, градски велики биљежник. — Порта је одбила све тражбине острова Кандије изговором, да се не могу чинети концесије појединости покрајинама, него има у свој држави равноправност владати. Изванредни комисар портин позвао је званичнике Хришћане, који су били службу оставили, да је опет приме, али они нећу; од тада на Кандија влада узбуђеност и немир.

— Из Петрограда опровргава се рас- турена вијест, да српска влада тражи посредовања које велесиле у корист мира.